

Natur og miljø  
Skovløkken 4, Tejn 3770 Allinge

---

NST Bornholm  
Ekkodalsvejen 2  
3720 Aakirkeby  
Att. Dorte Bugge Jensen  
[dojbe@nst.dk](mailto:dojbe@nst.dk)



Bornholms Regionskommune  
Center for Natur, Miljø og Fritid  
Natur og miljø  
nm@brk.dk  
www.brk.dk  
CVR: 26 69 63 48

21. august 2020

J. nr. 01.05.08P25-0173

## **Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til restaureringstiltag i den beskyttede sø Baremose**

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid giver hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til restaureringstiltag i den beskyttede sø Baremose på matrikel 195h, Vestermarie i Almindingen.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

- Projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningen og i denne afgørelse.
- Det oprensede materiale skal placeres uden for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.
- Det oprensede materiale må ikke give anledning til terrænreguleringer, volde eller lignende over 50 cm, med mindre tilladelse hertil er givet af kommunen.
- Arbejdet skal tilrettelægges, så området ikke påvirkes unødvendigt i forbindelse med arbejdet. Herunder skal der tages hensyn til, at eksisterende tuer med arter af star i bredzonen og eventuel anden værdifuld vegetation så vidt muligt bevares.

### **Sagsfremstilling**

Naturstyrelsen Bornholm har ansøgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til restaureringstiltag i søen Baremose på matrikel 195h, Vestermarie. Tiltagene omfatter oprensning, udfladning af brinker og rydning af træer og buske.

Søen er registreret som beskyttet sø i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Arealerne omkring søen er registreret som beskyttet mose. På beskyttede naturarealer må tilstanden ikke ændres, med mindre der er givet dispensation. Indgreb i søen kræver derfor en dispensation fra naturbeskyttelsesloven.



Figur 1 Luftfoto med § 3-beskyttet natur. Den beskyttede sø Baremose ses midt i billedet med blå skravering. Med rød skravering omkring er vist beskyttet mose.

### Baggrund

Den ansøgte indsats er et led i EU-LIFE projektet SemiAquatic LIFE, hvor Naturstyrelsen er partner. Projektet har til formål at genskabe og forbedre bevaringsstatus for krybdyr, padder og vandinsekter i Natura 2000-områder. I Almindingen er der tale om følgende målarter optaget på bilag II og IV under EU's Habitatdirektiv:

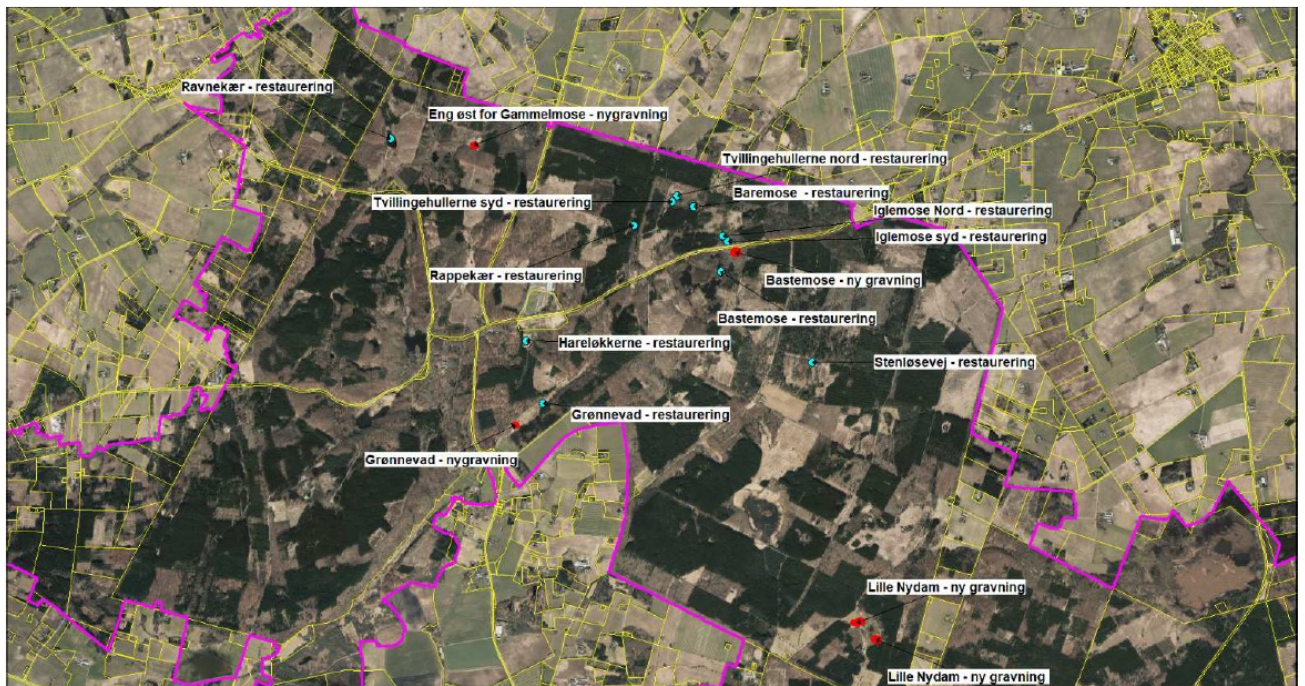
- Bred vandkalv
- Lys skivevandkalv
- Stor kærguldsmed
- Grøn mosaikguldsmed

Herunder gengives et uddrag af baggrunden for projektet som beskrevet i ansøgningen:

*'Naturstyrelsen Bornholm ønsker med projektet at forbedre eksisterende levesteder og skabe nye levesteder for lys skivevandkalv og bred vandkalv i Habitatområdet Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Lys skivevandkalv og bred vandkalv lever og yngler i Almindingen i rentvandede søer i moser. Levestedet er præget af halvåbne star-bevoksninger på lavt vand, og arterne tåler dårligt tilgroning med mere næringstolerante planter som pilebuske, bredbladet dunhammer, tagrør og krebseklo. Flere af søerne i Almindingen er under tilgroning og enten er for næringsrige eller er på vej imod at blive for næringsrige for de to sjældne arter af vandkalve.'*

*'Indsatsen fokuserer på at skrue successionen baglæns i udvalgte søer ved at fjerne tilgroning og næringsrigt bundmateriale. Samtidig fokuserer indsatsen på i væsentlig grad at øge arealet af lysåbne lavvandede områder, hvor den rette halvåbne vegetation kan udvikles samt øge mulighederne for arternes spredning.'*

Der er i alt ansøgt om restaurering af 12 vandhuller og nygravning af fem søer som led i projektet, se Figur 2 Oversigtskort over indsatser i projektet. Fra ansøgningsmaterialet. Figur 2 for en samlet oversigt.



Figur 2 Oversigtskort over indsatser i projektet. Fra ansøgningsmaterialet.

#### Projektbeskrivelse fra ansøgningsmaterialet

Indsatsen omfatter den vestligste sø og omfatter oprensning af bredbladet dunhammer, rydning af skyggende træer og buske på de vestlige og sydlige brinker samt skabelse af en lavvandet brink på den sydlige side. Oprensning af dunhammer vil også tjene til at skabe et større område med lidt dybere vand til sikring af et tilstrækkeligt stort areal for bred vandkalv om vinteren.

Søen er registreret som habitatnaturtypen 3130, og naturtypen vurderes at blive gavnet ved fjernelse af tæt vegetation, næringsrigt sediment samt skabelse af flade, åbne brinker. Rydningen sker så skovhabitatnaturen umiddelbart vest for søen ikke påvirkes negativt. Der vil blive opgravet omkring 300 m<sup>3</sup> jord og dunhammer.

Arbejdet ønskes gennemført i 2020.



Figur 3 Ansøgte restaureringstiltag vist på luftfoto. Hævning af afløb behandles ikke i denne dispensation. Fra ansøgningsmaterialet.



Figur 4 Tilgroning med bredbladet dunhammer i den sydlige del af Iglemosen. Fra ansøgning.



*Figur 5 Nordlig sø i Iglemosen. Fra ansøgning.*

### **Vurdering**

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 3, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af overdrev, enge og andre beskyttede naturtyper, når sådanne naturtyper enkeltvis eller sammen med andre naturtyper er større end 2.500 m<sup>2</sup>.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbuddet i § 3. Der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan gives dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i modstrid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne.

Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

Bornholms Regionskommune vurderer, at de ansøgte restaureringstiltag vil have en naturforbedrende effekt for søen. Der lægges herudover vægt på, at tiltagene udføres som led i en målrettet indsats for at forbedre levevilkårene for arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV i Almindingen herunder Bred vandkalv, Lys skivevandkalv, Stor kærguldsmed og Grøn mosaikguldsmed samt Stor Vandsalamander.

Det vurderes på den baggrund, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte tiltag.

Idet området er et potentielt yngleområde for beskyttede paddearter, skal indgrebene dog ske uden for padders yngletid, det vil sige i perioden 15. september til 15. februar.

### **Natura 2000**

Arealet er beliggende i Natura 2000-område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Der er følgende naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området:

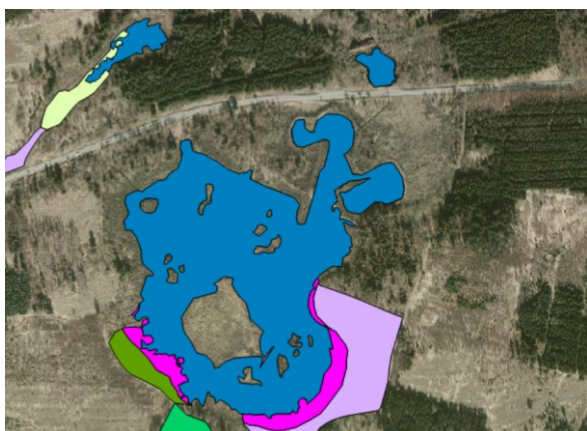
### Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162

|             |                                |                           |
|-------------|--------------------------------|---------------------------|
| Naturtyper: | Søbred med småurter (3130)     | Kransnålalge-sø (3140)    |
|             | Næringsrig sø (3150)           | Brunvandet sø (3160)      |
|             | Vandløb (3260)                 | Tor hede (4030)           |
|             | Enekrat (5130)                 | Kalkoverdrev* (6210)      |
|             | Surt overdrev* (6230)          | Tidvis våd eng (6410)     |
|             | Hængesæk (7140)                | Avneknippemose* (7210)    |
|             | Kildevæld* (7220)              | Rigkær (7230)             |
|             | Indlandsklippe (8220)          | Bøg på mor (9110)         |
|             | Bøg på muld (9130)             | Ege-blandskov (9160)      |
|             | Vinteregeskov (9170)           | Stilkeke-krat (9190)      |
|             | Skovbevokset tørvemose* (91Do) | Elle- og askeskov* (91Eo) |
| Arter:      | Bred vandkalv (1081)           | Lys skivevandkalv (1082)  |
|             | Stor vandsalamander (1166)     | Damflagermus (1318)       |
|             | Bechsteins Flagermus (1323)    |                           |

### Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80

|        |                         |                      |
|--------|-------------------------|----------------------|
| Fugle: | hvepsevåge (Y)          | rød glente (Y)       |
|        | rørhøg (Y)              | pletet rørvagtel (Y) |
|        | engsnarre (Y)           | trane (Y)            |
|        | perleugle (Y)           | sortspætte (Y)       |
|        | rødrygget tornskade (Y) |                      |

Den sydlige del af Iglemosen er registreret som habitatnaturtype 3130 Søbred med urter. Fjernelse af næring og biomasse samt opvækst af træer langs bredden vurderes at være til gavn for søens naturtilstand generelt. Rydningerne sker uden for kortlagt habitatnaturskov.



Figur 6 Kort fra Miljøstyrelsens MiljøGIS med kortlagte habitatnaturtyper i området. Iglemose nord for vejen er markeret med blå farve. Syd for vejen ligger Bastemose.

Iglemose er registreret som potentielt levested for stor vandsalamander. De ansøgte tiltag vurderes at kunne forbedre søens potentiale som levested for arten.

Der er ikke kortlagt potentielle leve steder for fugle på udpegningsgrundlaget i Iglemose. Det vurderes, at tiltagene i Iglemose ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af fugle i området, idet arbejdet udføres uden for fuglenes yngletid, og idet tiltagene vurderes at være til gavn for søens naturtilstand.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte tiltag skønnes derfor ikke at indebære en forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller at medføre betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

## **Bilag IV-arter**

Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. arter af flagermus, paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben.

Der er i Iglemose beliggende umiddelbart nord for vejen registreret Bilag IV-arterne bred vandkalv og grøn mosaikguldsmed. Endvidere er der i Bastemose registreret Bilag IV-arterne bred vandkalv, lys skivevandkalv og stor kærguldsmed. Søen kan endvidere udgøre et potentielt levested for andre Bilag IV-arter som guldsmede og padder, og området kan potentielt udgøre et leve- eller fødesøgningsområde for flagermus. Restaurering af Iglemose vurderes at kunne bidrage positivt til arternes ynglemuligheder i området.

På baggrund af ovenstående vurderer Bornholms Regionskommune, at restaureringstiltagene i søen ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter men potentielt vil kunne gavne Bilag IV-arter.

## **Sammenfattende vurdering**

Det vurderes sammenfattende, at restaureringstiltagene har et naturforbedrende sigte, og at projektet kan gennemføres uden en væsentlig negativ påvirkning på naturtilstanden i området. Det vurderes på den baggrund, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte som beskrevet.

## **Klagevejledning**

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan jf. naturbeskyttelseslovens § 78 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettigede er:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal indgives inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt

Du klager via klageportalen, som du finder via hjemmesiden for Nævnenes Hus her. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Bornholms Regionskommune. Hvis Bornholms Regionskommune fastholder afgørelsen, sender Bornholms Regionskommune klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Bornholms Regionskommune videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter om, du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

En tilladelse må ikke benyttes, før klagefristen er udløbet. En rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Der er sendt kopi af dette brev til følgende klageberettigede:

Miljøstyrelsen  
Danmarks Naturfredningsforening  
Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomité Bornholm  
Dansk Botanisk Forening  
Dansk Ornitologisk Forening  
Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Bornholm  
Friluftsrådet  
Friluftsrådet, Lokalafdeling Bornholm  
Foreningen Bornholm

Venlig hilsen

Katrine Høst  
Landskabsforvalter